

Litteratur

Sakari Sariola: Drinking Patterns in Finnish Lapland. Helsinki 1956. 87 s.

Erik Allardt m. fl.: Drinking and Drinkers. Helsinki 1957. 162 s.

Pekka Kuusi: Alcohol Sales Experiment in Rural Finland. Helsinki 1957. 231 s.

I de nordiska länderna ha sedan länge alkoholvanorna och deras skadliga inflytande på individ och samhälle varit föremål för läkarvetenskapens, sociologiens och kriminologiens särskilda intresse. Här behöver blott erinras om Veli Verkkos och Olof Kinbergs insatser samt den stort upplagda undersökning som pågår i Danmark och vars första resultat Alvar Nelson m. fl. redovisat i en särskild bilaga till denna tidskrift för ett par år sedan.

I Finland, där alkoholproblemen sedan länge tilldragit sig ett välmotiverat intresse, har under de senaste åren forskningen på området befrämjats genom en av Alkoholbolaget grundad stiftelse för alkoholforskning, i vars regi — vid sidan av en rad finskspråkiga arbeten — utkommit flera engelskspråkiga undersökningar under serierubriken „Alcohol Research in the Northern Countries“. Syftet med dessa rader är blott att fästa nordiska kriminalisters uppmärksamhet på denna serie och de intressanta bidrag som hittills publicerats i densamma.

S. Sariola behandlar i sitt arbete „Drinking Patterns in Finnish Lapland“ (1956) och påvisar bl. a. den skillnad ifråga om bruk och missbruk av starksprit, som synes råda mellan de strängt disciplinerade umgängesvanorna hos den bofasta, fattiga bondebefolkningen, och de mera betänkliga supsederna efter veckans hårda arbete i de mera rörliga lägren för kontantavlönade skogsarbetare.

I ett gemensamt häfte med titeln „Drinking and Drinkers“ (1957) ha sammanförts tre särskilda studier av *E. Allardt*, *T. Markkanen* och *M. Takala*, vilka behandla resp. dryckesnormer och dryckesvanor, den faktoranalytiska metoden vid undersökningen av alkoholisters personlighetsstruktur i jämförelse med normalgruppens samt metodproblem inom alkoholpsykologien. Denna volym intresserar särskilt ur vetenskapsteoretisk synpunkt, men den redovisar också en mängd betydelsefulla fakta rörande dryckesvanorna och alkoholbrukets psykologi.

I en diger volym redovisar *P. Kuusi* „Alcohol Sales Experiment in Rural Finland“ (1957). På grundval av ett försök att begränsa försäljningen vid vissa försäljningsställen till enbart vin och starköl utvaldes ett antal personer, representerande olika befolkningsskategorier, för en intervjuundersökning, varvid intressanta data framkommo rörande alkoholvanor och åskådningar om hithörande frågor.

Ivar Agge.

D. Lang-Hinrichsen: Das Straffensystem im ausländischen Strafrecht. Rechtsvergleichende Untersuchungen zur gesamten Strafrechtswissenschaft. H. 16. Bonn 1957, 97 s.

Föreliggande skrift redovisar i en komparerande framställning huvuddragen hos straffsystemen i ett antal kända och (hos oss) mindre kända kriminalallagar. Författaren grupperar de behandlade rättsordningarna med utgångspunkt från de straffändamål som främst ligga till grund för desamma. Han laborerar därvid med tre huvudtyper: straffsystem som övervägande ge uttryck för vedergällningsidéer och generalpreventiva tankegångar, straffsystem, vilka se specialprevention och samhällsskydd („Sicherheit“) som huvudändamål, samt slutligen blandsystem, i vilka varken det ena eller andra straffändamålet kan anses förhärskande. Man kan ifrågasätta om en dylik schematisering kan anses lämplig och leder till helt rättvisande resultat. Sällan bygga nutida straffrättsordningar på en enda dominerande kriminalpolitisk tankegång. Medvetet eller omedvetet taga exempelvis prononcerat specialpreventiva strafflagar betydande hänsyn till andra aspekter på brottspåföljderna än lagöverträdarens prognos och behandlingsbehov. Allmänpreventiva tankegångar („den allmänna laglydnaden“) och eftergifter åt traditionella proportionalitetsföreställningar („rättvisans krav“) föranleda oftast lagstiftaren att avstå från ett förverkligande av en restlös individualpreventiv behandlingsstraffrätt. Författarens systematik har också föranlett honom till det föga övertygande greppet att placera de närbesläktade skandinaviska straffsystemen i olika grupper: medan de svenska och norska lagarna räknas till de specialpreventivt präglade systemen, hänföres den danska rätten, som dock på många punkter inspirerat den svenska lagstiftaren, till „blandsystemen“.

Med viss reservation för den nämnda kategoriindelningen, måste likväl det föreliggande arbetet betecknas som en kunskapsrikt och klart utförd studie över moderna straffrättsliga påföljdssystem. Som upplysningskälla för lagstiftare och studerande av komparativ rätt är skriften av betydande värde.

Ivar Agge.

International Penal and Penitentiary Foundation: Modern Methods of Penal Treatment. 1956. 159 s.

Den internationella stiftelse (IPPF) som år 1951 bildades efter upplösningen av den traditionsrika organisationen CIPP (jfr härom denna tidskrift 1951 s. 375) har låtit verkställa en utredning av formerna för modern fångbehandling. Arbetet har utförts inom den kriminalvetenskapliga sektionen av Institutet för komparativ rätt vid Paris-universitetet under ledning av den även i Skandinavien kände domaren och vetenskapsmannen *Marc Ancel*. Till grund för redogörelsen ha legat rapporter från 25 stater inom och utom Europa, däribland Danmark, Norge och Sverige. De behandlade frågeställningarna angå bl. a. straffverkställighetslagstiftningens utformning, organisationen av

den kriminologiska behandlingsundersökningen rörande de intagna, klassificeringsproblemet, anstalterna samt deras personal och administration ävensom eftervårdens uppgifter. En mängd aktuella och värdefulla upplysningar stå att vinna genom studiet av den instruktiva publikationen, som försetts med en „summing-up“ i förordets form av *Paul Cornil*, IPPF:s ordförande. Arbetet har utgivits såväl i en fransk som en engelsk upplaga.

Ivar Agge.

The Probation Service. Edited by Joan F. S. King. Butterworth and Co. Ltd. London 1958. 240 s.

„The National Association of Probation Officers“ vil med fuld ret hørste mange anerkendende ord for at have påtaget sig at skabe denne bog, som er skrevet af en større kreds af probation officers og enkelte andre specialister (dr. Max Grünhut m. fl.).

Det har ikke været tanken at skabe en lærebog for vordende forsorgsmedarbejdere eller en håndbog for nye medarbejdere, men man har ønsket at give en bred orientering om de grundlæggende principper og aktuelle problemer i det praktiske probation arbejde set på baggrund af den kriminalpolitiske udvikling.

Efter en kort historisk oversigt over probationsystemets udvikling gennemgås almindelige case-work metoder og de særlige problemer, der opstår ved anvendelse af case-work i tilsynsarbejdet som følge af tilsynets dualistiske væsen, som både støttende hjælpeforanstaltning og retshåndhævende kontrolorgan. Probation arbejdets bifunktioner, personundersøgelser, efterforsorgen for prøveløsladte og mægling i skilsmisssager behandles mere periferisk. Om personundersøgelsesarbejdet savner man en fyldigere redegørelse. Derimod giver bogen en indgående beskrivelse af den omfattende teoretiske og praktiske uddannelse af probation officers, ligesom forholdet til andre sociale institutioner og til domstolene behandles ret grundigt.

Den engelske probation officers skandinaviske kolleger bør ikke forsømme at læse denne bog, som giver mange tankevækkende impulser, og som kan give den hårdt belastede forsorgsmedarbejder den trøst med på vejen, at en probation officer er bebyrdet med mange af de samme uløste problemer, som man må kæmpe med i den „underudviklede“ kontinentale kriminalforsorg i frihed.

Jon Johnsen.

Allen P. Bristow: Field Interrogation. Charles C. Thomas Publisher, Springfield, Illinois, USA, 1958. 101 sider.

„Field interrogation“ defineres af forf. som en samtale mellem en patruljerende politimand og en person, ført på stedet, hvor den pågældende først antræffes, med det formål at søge klarhed over hans identitet, hans ærinde på stedet og hans eventuelle forbindelse med en forbryderisk virksomhed. Dette praktisk vigtige og præventivt betydningsfulde led i et patruljerende politis overvågningsvirksomhed gøres i almindelighed ikke til genstand for systematisk behandling i lære-

bøger for politiet, men læres og tilegnes væsentligst gennem politimandens egne praktiske erfaringer, evt. under vejledning af ældre kolleger. Forf. angiver da også, at formålet med den foreliggende bog er, at den skal være et hjælpemiddel for den enkelte patruljebetjent, et grundlag for undervisning på politiskolen og en vejledning for den politichef, som ønsker at intensivere patruljevirkomheden indenfor sin styrke.

Mange af forf.s betragtninger og anvisninger har speciel relation til amerikanske, særlig californiske forhold, men i det store og hele har fremstillingen universel gyldighed og kan læses med godt udbytte af den ret snævre kreds af personer indenfor retshåndhævelsens område, der har overvågningsopgaver eller iøvrigt interesse for dette specielle emne.

A. Haslund.

Floyd N. Heffron: Evidence for the Patrolman. Charles C. Thomas, Springfield, Illinois, USA, 1958. 182 sider.

Denne bog, der er udkommet i „Police Science“-serien, omhandler fremskaffelse, opbevaring og forelæggelse af „tinglige“ beviser i straffesager og er skrevet som en praktisk vejledning for den i marken arbejdende politimand, der først kommer til stede på et gerningssted, og hvis dispositioner derfor kan få afgørende betydning for sagens opklaring, tiltalespørgsmålets afgørelse og dommens udfald. Forf. går således ikke nærmere ind på de tekniske undersøgelsesmetoder, der til overmål er beskrevet i talrige kriminalistiske lære- og håndbøger, men gør udførligt rede, dels for de processuelle betingelser for og virkninger af politimandens handlinger, dels for de taktiske muligheder og bedst egnede metoder til fremskaffelse og sikring af bevis i sagen.

Behandlingen af stoffet omfatter således: gerningsstedet, ransagning og sporsøgning, behandling og opbevaring af fysiske bevismidler, specielle arter af bevisligheder, teknisk bistand ved undersøgelse og bedømmelse af bevismidler samt udfærdigelse af oversigtsrapporter. Hvert kapitel afsluttes med et kort resumé, der i en række punkter giver præcise regler for alt, hvad politimanden skal vide og iagttage i den pågældende situation.

Fremstillingen bygger på amerikansk retsplejes regler og tager skyldigt hensyn til alt, hvad politimanden skal foretage sig og undgå for ikke at komme i konflikt med de mange formelle krav til bevisernes „admissibility“ (tilstedelighed), hvilket vil sige, at de ikke må være tilvejebragt på ulovlig måde eller i strid med borgernes konstitutionelle rettigheder, — og deres karakter, d. v. s. at de skal være „competent“ (beføjede), „material“ (væsentlige) og „relevant“ (relevante) i forhold til sagens genstand. Reglerne kan naturligvis ikke direkte overføres til skandinaviske forhold, hvor der ikke stilles så strenge krav til dokumentation for bevisernes fremskaffelse og tilhørsforhold, og hvor bevisbedømmelsen er fri, men i almindelighed vil kendskab til

og iagttagelse af de i engelsk-amerikansk retspraksis gældende kauteler også under vore forhold kunne medvirke til at skabe større sikkerhed ved tilrettelæggelsen af bevisførelsen.

To tillæg i slutningen af bogen omhandler kort bevislærens terminologi og en beskrivelse af det hensigtsmæssige apparatur til undersøgelse af gerningssteder. Fremstillingen er klar og koncis, og også skandinaviske politifolk, lærere på politiskoler etc. vil kunne have udbytte af bogen.

A. Haslund.

James V. P. Conway: Evidential Documents. Charles C. Thomas Publisher, Springfield, Illinois, USA, 1959. 267 sider.

Det moderne menneske, der lever i et ordnet og højt udviklet samfund, er fra fødslen og til sin dødsdag, ja udover denne omgivet af dokumenter, der tjener utallige formål; de afspejler store og små begivenheder i hans levnedsløb, belyser hans forhold til myndigheder, institutioner, familie og omgangskreds, danner grundlag for rettigheder og krav, udtrykker økonomiske dispositioner og udgør i en konfliktsituation ofte det grundlag, på hvilket en retslig afgørelse af civil eller kriminel karakter skal træffes. Tilliden til dokumenters ægthed er en afgørende faktor i hele samfundsordningen, og der består i almindelighed en tendens til ukritisk at acceptere dem. Forbrydelser begås i vore dage i stigende grad ved hjælp af dokumenter, — det er lettere og mindre risikabelt at indkassere en falsk check end at begå et bankrøveri —, og dokumenter har en stadig øget betydning i den kriminelle retspleje, ikke blot som bærere af rettigheder, men også som akcessoriske bevismidler.

Den foreliggende håndbog i undersøgelse og bedømmelse af skriftlige bevismidler udfylder derfor et utvivlsomt behov hos kriminalpolitimanden, advokaten eller dommeren, der ofte vil overse eller stå tvivlrådig overfor de bevismæssige muligheder, en grundig undersøgelse af tilstedeværende eller andet dokumentmateriale kan frembyde.

Forf., der har årelang og omfattende praktisk erfaring i dokumentundersøgelse, behandler emnet på en frisk, klar og let læselig måde, men uden at fortabe sig i tekniske enkeltheder. Han forklarer principperne for skriftsammenlignende undersøgelser og forkaster den matematiske metode, der vil udtrykke sandsynligheden for, at en bestemt skriftkombination skulle forekomme hos andre, som 1 til 300 billioner eller mere; efter hans opfattelse må den skriftsagkyndiges på en nøje granskning efter eksakte metoder baserede konklusion gående ud på, at en kombination af individuelle skrifttræk er så særpræget, at den kun kan tænkes at forekomme i een persons håndskrift, være tilstrækkelig og afgørende. Han fremhæver nødvendigheden af systematisk og grundig undersøgelse og sammenligning af alle detaljer og relevante træk ved håndskriften under hensyntagen til skrivemateriale, tidspunkt og ydre omstændigheder ved dokumentets til-

blivelse, ophavsmandens alder, fysiske og psykiske tilstand etc., og hævder, at et responsum afgivet af en kompetent skriftsagkyndig på dette grundlag må betegnes som videnskabeligt funderet.

Fremstillingen anskueliggøres af beretninger fra det praktiske retsliv, undertiden af overraskende art. Eksempelvis fandt politiet ved postvæsenets hjælp blandt en bys 5 millioner indbyggere ophavsmanden til en række anonyme breve, der udviste 8 meget ejendommelige skriftræk, idet man affotograferede disse og distribuerede dem til postkontorerne. Særprægede detaljer i et afpresningsbrev førte også for kort tid siden til afsløring af en kidnapper og morder i New York; gerningsmandens håndskrift blev fundet mellem 2 millioner andre.

Undersøgelse af skrivemaskinskrift får en udførlig omtale med henblik på de sædvanligt foreliggende muligheder: en konstatering af, hvorvidt et omstridt dokument hidrører fra en bestemt skrivemaskine, eller hvorvidt et dokument, hidrørende fra en bestemt skrivemaskine, er skrevet på det tidspunkt, dateringen angiver. Andre kapitler omhandler anonyme breve, grafologi, skrivematerialer, overstregninger og udraderinger, forkullede og opblødte dokumenter, og bogen afsluttes med to kapitler om dokument-granskeren, der er et videre begreb end den såkaldte „skriftekspert“, og om sagkyndige erklæringer i dokumentspørgsmål til retslig brug.

Bogens illustrationer er velvalgte og instruktive. Litteraturfortegnelsen omfatter kun engelsk-amerikansk litteratur om emnet. Bogen hævder sig smukt i „Police Science“-serien.

A. Haslund.

NYUDKOMMEN LITTERATUR.

- Bestic, Alan: *The Girl Outside*. Barrie and Rockliff. London 1959. 238 s.
- Borgström, C. A.: *Tillämpningen av Lagen om Sterilisering i Finland*. Ejnar Munksgaard, Kbhvn. m. fl. forlag. 1958. 214 s.
- Conway, Jams V. P.: *Evidential Documents*. Charles C. Thomas, Publ. Springfield, Ill. 1959. 267 s.
- Frost, Thomas M.: *A Forward Look in Police Education*. Charles C. Thomas, Publ. Springfield, Ill. 1959. 290 s.
- Gilston, David H. and Lawrence Podell: *The Practical Patrolman*. Charles C. Thomas Publ. Springfield, Ill. 1959. 255 s.
- Hall, Jerome: *Studies in Jurisprudence and Criminal Theory*. Oceana Publications, Inc. New York 1958.
- Langfeldt, Gabriel: *Rettspsykiatri for jurister og leger*. Annen utgave. Aschehoug, Oslo 1959. 258 s.
- Les Codes Pénaux Européens par Marc Ancel. Tome I-II-III. Publiés par le Centre Français de droit comparé. Paris 1957. 415 s, 416—1013 s, 1014—1619.